

Sigara Tüketiminin Grafik Tasarım Üzerinden İncelenmesi: Uygulamalı Bir Stüdyo Projesi

Sigara her yıl dünyada binlerce insanın çeşitli hastalıklara sonucu ölümünde, veya sağlığını bir yaşam sürümünde önde gelen sebeplerden biridir. Bu konuda birçok uluslararası örgüt ve kurum insanların sigarayı bırakmaları amacıyla ile çok ciddi bilgilendirme ve bilinçlendirme kampanyaları yürütmektedir. İnsan sağlığını doğrudan etkileyen olarak etkisizleştirme riski taşıyan bu konuda özellikle devlet ve sivil toplum kuruluşları insanlara gerekli uyarıları yapma misyonu ve sorumluluğunu üstlenmişlerdir. Problem ile ilgili çeşitli kuramlar tarafından bugüne kadar uygulanan çalışmalarda 'uyarma' prensibi ön plana çıkmış, ancak bunu yapan çalışmalar içeriği daha da ileri götürerek bunu sürekli olarak 'koruma yarattığı' ve bir 'diers verme' etkisine oturtmuştur. Bunun yanında, yasaklama ve tehdit içeren sigara karşıtı kampanyaların sayısı da azmsınacak gibi değildir. Her yaşağı ters tepen ve inadına yapılmasını teşvik eden bir yönünün olduğu da unutulmamalıdır. Bu sebeple, daha sonraki yıllarda yapılan kampanya ve çalışmalarda metafor, ironi, ince alay v.b. grafik tasarımın temelini oluşturan imalı görsel anlatım biçimleri tercih edilmiştir. Ancak tüm bu çaba ve gerçeklere karşın problem azalmamış, aksine sigara tüketimi her yıl daha da artmıştır.

Bu çabalar içinde grafik tasarımın önemli bir rol oynayacağı düşünülecek yüksek lisans seviyesinde bir stüdyo projesi gerçekleştirilmiştir. Yaşar Üniversitesi Grafik Tasarım Yüksek Lisans Programı kapsamında birkaç yıldır uygulanan bu çalışmanın amacı konuyu derinleştirmek ve tasarımcıların bu soruna bakışlarını serbest ve yaratıcı bir biçimde ifade etmelerine fırsat vermektir. Bu bağlamda, projenin kapsamı daha da genişletilerek öğrencilerin sigara ile ilgili doğru buldukları kişisel tavn takımları içerisinden ve ifade biçiminden serbest bırakılmışlardır. Proje ile ilgili tek sınırlama, kullanılacak dil ile ilgili 'nüslat etme' veya 'diers verme' çabasına yönelik bir tavır takınmasında edinebileceği olmuştur. Kabalık, hakaret, veya hor görme gibi insanı aşağılayıcı tavırlar takınmak yerine insanın aktın denitliklerine seslenebilecek akil ve zeka dolu ifade biçimlerinin daha etkili ve anlamlı olacağı hatırlatarak projede bu tür yaklaşımları tercih edilmesini öğretilen hatırlatılmıştır.

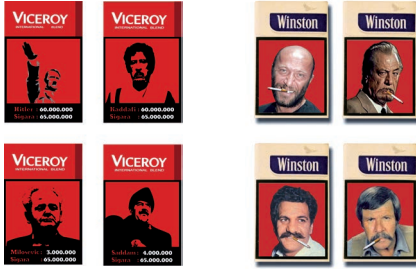
Anahtar Sözcükler: Grafik Tasarım, Tasarım Eğitimi, Tasarım Projeleri, Sigara Tüketimi, Tüketim Eleştirisi

R. Hakan Ertep (Ph.D.)
Yaşar Üniversitesi
Görsel İletişim Tasarım Bölümü
Borçova, İzmir
hakan.ertep@yasar.edu.tr

Nilüfer Üstündağ

Sazan Erçağlar

Çağlar Gençici

Burcu Akbulut

Michelle Szarka

Fırat Evren Gül

Sercan Koçak

Mualla Gürle

Erme Mihçilar

Özge Erdolgan

Glenn Urduy

Çağrı Aygün

Proje için sigara içerisinden seçilen görsellerin seçimi, görsel içeriğin değerlendirilmesinde yardımcı olabilir. İçerikler için teşekkür ederiz. Bu çalışmada kullanılan görsellerin telif hakları saklıdır.

Copyright © 2016, R. Hakan Ertep (Ph.D.)
Yaşar Üniversitesi
Görsel İletişim Tasarım Bölümü
Borçova, İzmir
hakan.ertep@yasar.edu.tr

SİGARA TÜKETİMİNİN GRAFİK TASARIM ÜZERİNDEN İNCELENMESİ: UYGULAMALI BİR STÜDYO PROJESİ

R. Hakan Ertep, Yaşar Üniversitesi, Görsel İletişim Tasarımı Bölümü

Sigara her yıl dünyada binlerce insanın çeşitli hastalıklar sonucu ölümü veya sağlıksız bir yaşam sürdürmesinde başlıca sebeptir. Bu amaçla birçok uluslararası örgüt ve kurum insanların sigarayı bırakmaları amacı ile çok ciddi bilgilendirme ve bilinçlendirme kampanyaları yürütmektedir. Ancak tüm bu gerçekler ve çabalara karşın problem azalmamakta, aksine her yıl daha da artan sayılarla büyümektedir. Bu çabalar içinde grafik tasarımın önemli bir rol oynayacağı düşünülerek yüksek lisans seviyesinde bir stüdyo projesi gerçekleştirilmiştir. Yaşar Üniversitesi Grafik Tasarım Yüksek Lisans Programı kapsamında birkaç yıldır uygulanan bu çalışmanın amacı konuyu gündeme getirmek ve bireylerin bu soruna bakışlarını yaratıcılıklarını kullanarak serbest bir biçimde ifade etmelerine fırsat vermektir. Proje kapsamında gerçekleştirilen çalışmaların çoğu temelde sigaranın bırakılması yönünde eleştirel bir söylem içermesine karşın, az sayıda da olsa bazı çalışmalar bu konunun bireysel bir seçim olduğunu vurgulama yönünde hareket ederek sigara tüketimini destekleyici bir tavır takınmıştır.